

Čtenářská gramotnost

Úroveň čtenáře	6. úroveň – specialista
Cílová dovednost	Zpracování informací
Časový odhad	Aktivita – 75 minut (spojená dvouhodinovka) Z toho sebehodnocení – 15 minut
Pomůcky	Kniha <i>Persepolis</i> pro učitele, 3 výtisky pro čtenáře (nebo okopírované pracovní listy s příslušnými stranami z knihy), fixy, příp. nalepovací papírky, mapa, PC, event. film

Popis dovednosti

Čtenář je schopen shrnout základní myšlenky, události a klíčová data i ve složitém a neobvyklém textu. Čtenář uplatňuje zásady kritického čtení: dokáže ověřit předpokládané závěry, zaujmout ke čtenému kritické stanovisko a svůj názor zdůvodnit. Čtenář analyzuje motivy chování postav.

Forma aktivity

Skupinová (3 skupiny stejně početné)

Použité metody a strategie

Čtení s porozuměním, Vennův diagram

Využití textu

Český jazyk a literatura, občanská výchova, dějepis

Struktura lekce

Práce bude založena na diskusi tří skupin, přičemž každá skupina pracuje s jinou kapitolou. Spojuje je hlavní postava – tu jim stručně představí učitel.

Evokace:

Učitel na začátek pustí trailer filmu *Persepolis* (viz zdroje) a uvede základní informace o filmu:

O Zlatou palmu v Cannes bojoval tento celovečerní animovaný film francouzské režisérky původem z Íránu, Marjane Satrapi, která napsala a nakreslila první íránský komiks všech dob, a na jehož základě pak vznikl tento celovečerní film, který byl oceněn cenou poroty.

Učitel může na úvod s dětmi připomenout, v čem je komiks charakteristický a proč je dnes tak oblíbeným žánrem.

Hlavní postava může být dnešním teenagerům sympatická pro svou umíněnost, „prostořekost“, nespoutanost, rebelantství, touhu po svobodě a nezávislosti.

Hlavní informace o Marjane:

- Dětství v období islámské revoluce v roce 1979 (do té doby šáh Muhammad Rezá Páhlaví, uprchl před revolucí do zahraničí). Nastolení íránské islámské republiky – omezení demokracie, zavedení povinného nošení šátků, oddělení vzdělávání kluků a holek
- Dospívání v Rakousku, v rodině maminčiny přítelkyně
- Návrat do Íránu
- Studium
- Odchod do Francie

Naším úkolem je v následujícím čase (30 minut, dle uvážení i víc) sledovat Marjane v jedné etapě jejího života, poznat a sepsat důležité informace z tohoto období a pak je porovnat s dalšími etapami jejího života. Proto se rozdělíme do tří skupin, každá bude pracovat s jinými částmi komiksu.

Po skončení práce bychom měli zjistit, co bylo pro danou etapu jedinečné a v čem se její život nelišil.

Uvědomění, vlastní práce s textem:

Žáci se losem nebo podle určitého klíče (necháme na fantazii učitele, může to být měsíc narození, barva trička, ponožek, očí atd.) rozdělí do tří skupin.

Každá skupina potřebuje velký papír (postačí pracovní list), fixy, příp. lepicí papírky.

Každá skupina má za cíl vypsát důležité informace z dané etapy života Marjane (viz pracovní list) a doložit je příkladem:

Skupina 1 – doma v totalitním íránském režimu

Skupina 2 – v Rakousku

Skupina 3 – znovu v Íránu

Děti si zvolí svého mluvčího, který po skončení jejich práce bude do Vennova diagramu (viz náповědu pro učitele) zapisovat, na čem se ve skupině shodli. Zopakujeme, napíšeme na flipchart/tabuli, aby děti měly stále na očích svůj úkol:

Co je společné pro Marjane ve všech třech etapách?

Co je jedinečné?

Skupina 1 pracuje s kapitolou Šperky (91–97), Cestovní pas (122–129)

Skupina 2 pracuje s kapitolou Polévka (158–166), Zelenina (192–200)

Skupina 3 pracuje s kapitolou Návrat (249–260), Lyže (270–278), Make-up (288–294)

Po skončení práce ve skupinách vepisují/vlepují na lepicích papírkách mluvčí skupin do své bubliny ve Vennově diagramu informace.

Učitel společně s dětmi zakroužkuje ty informace, na nichž se děti shodnou, že jsou pro všechny tři etapy společné, např. rebelantství, touha po svobodě, otevřeně říká své názory atd.

Poznámka pro učitele: Nenapovídejte dětem, nechte je samostatně na společné znaky přijít.

Tyto společné znaky pak vepíše/vlepí učitel nebo některý z mluvčích skupin do průniku v diagramu.

Reflexe:

Shrneme, jaká Marjane byla, jak se její život změnil. Můžeme společně přemýšlet, proč nakonec odešla do Francie. Výborná by byla možnost společně sledovat zmiňovaný film.

Mohou také zaznít otázky, zda dětem její život připomíná někoho z jejich okolí, ze společnosti atd. Cílem bylo pochopit, proč lidé opouštějí svou rodnou zem a s čím vším se během tohoto procesu setkávají, co prožívají.

Sebehodnocení – metodické okénko

Tabulka sebe/hodnocení umožňuje čtenáři a učiteli ohodnotit zvládnutí konkrétní dovednosti na základě výkonu čtenáře v aktivitě. Sebe/hodnocení provádí čtenář samostatně nebo dle možností čtenáři navzájem po skončení aktivity, vyučující pomáhá vysvětlením rozdílů mezi jednotlivými úrovněmi zvládnutí, aby se čtenáři dokázali ohodnotit, např. pomocí otázek reflektujících proběhnuvší aktivitu nebo na žákovských pracích ukazuje konkrétní projevy rozdílné míry zvládnutí úkolu.

Úskalí

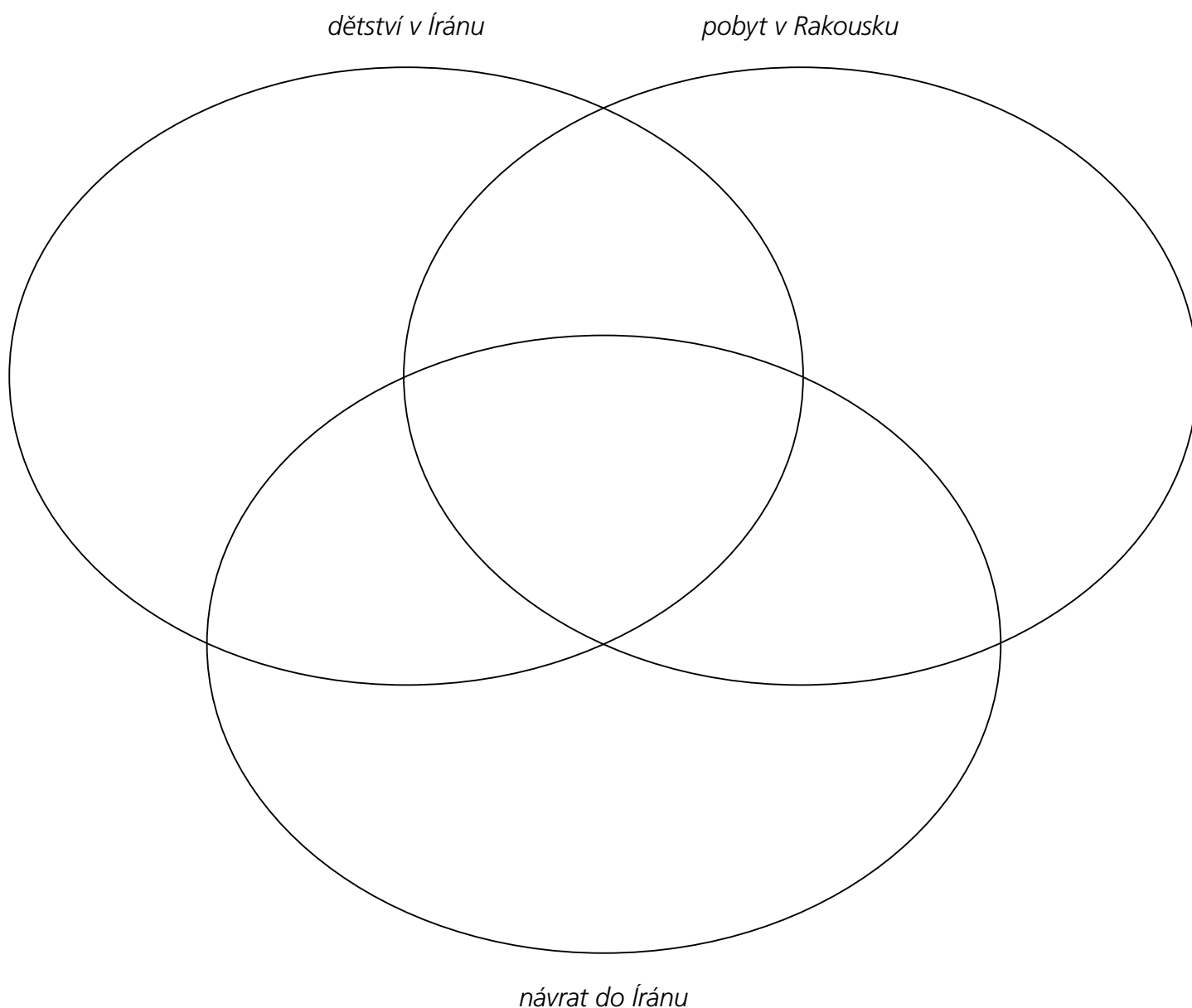
Doplní učitel po skončení aktivity.

Odkazy, zdroje

SATRAPI, Marjane. *Persepolis*. 2. vyd. v českém jazyce, 1. v souborné podobě. Přeložil Richard PODANÝ. Praha: BB/art, 2013. ISBN 978-80-7461-320-3.

<https://youtu.be/3PXHeKuBzPY>

<http://www.csfd.cz/film/230517-persepolis/prehled/>

Učitel nakreslí diagram složený ze tří oválů na flipchart/interaktivní tabuli:

- Jedinečné znaky etapy v Íránu (dětství)
- Jedinečné znaky pobytu v Rakousku
- Jedinečné znaky etapy po návratu do Íránu

Průnik = společné znaky všech tří etap

Mluvčí skupiny zapisují/nalepují, na čem se shodli po četbě své kapitoly do svých částí, např. kolik jí je, kde žije, do jaké školy chodí, v čem chodí / jak se obléká, jaké má kamarády / s kým se setkává, jaké má názory na své okolí/kamarády/dospělé/společnost.

Do průniku pak zapíší, které znaky hodnotí jako společné pro všechny tři etapy Marjanina života.

Pracujte s ukázkou.

Vypište v bodech, co bylo důležité pro danou etapu Marjanina života.

Např. kolik jí je, kde žije, do jaké školy chodí, v čem chodí / jak se obléká, jaké má kamarády / s kým se setkává, jaké má názory na své okolí / kamarády / dospělé / společnost.

Doplňte podle sebe další informace.

Můžete využít i lepicí papírky, na něž informace zapíšete. V tom případě už nemusíte psát na papír.